

1) ויקרא פרק כו, יג.

אנ' ד' אלְאַתֶּם אֲשֶׁר הָזִאת הָאָרֶץ מֵאַרְצִים מְהִיתָּ לָכֶם עֲבָדִים נְאֹשֶׁר מְתַת עָלֶיכֶם וְאֹולֶךְ אַתֶּם קָוָמִיּוֹת:
2) תרגום אונקלוס שם:

אנ' יי' אלְהַכּוּ דְּאֲפִיקַת יְתַכוּן מֵאָרָעָא דְּמִצְרִים מַלְמָהִוִּי לְהֻוּן עֲבָדִין וְתִבְרִית נִגְרָעָמָה מַנְכוּן וְדִבְרִית יְתַכוּן בְּחִירָהָא

3) שורית מים חיים חלק א סימן יב / הרח"ד הלוי זצ"ל

החרמן הוא יוליכו מורה קוממיות לארכינו וא בארצנו בעתונכם הנכבד מיום כ"ז א"ד דנא, ספר ד"ר דוד תמר בשם אבי הగאון ר' יששכר תמר זצ"ל בספרו "על תמר" (סדר זרעים עמוד רמ"ג), שמשיד המשובה ר' פישל סולימאן היה אמר בברכת החזון, הרחמן הוא יוליכו מורה קוממיות בארץן בשם הגרא"ק קוק והגר"ח זוננפלד והגר"מ חרלי"פ, והוא בירך כמנהגו בונוכחותם. והערו על זה הגר"ח זוננפלד בהפקדה יתרה והוא השיב שנוסח זה הוא נוסח הגללה, אבל אנחנו שכבר זיכינו לדור בקבוע בארץנו יש לנו לומר קוממיות בארץן. ואחריו הדיוון מצדים שונים נקבעו שגם המהרא"ם חביב בעמ"ס (בעל מחבר ספר) גט פשוט והגר"ח אובלעפה מטרביה היי נהוגים מכ"ה, וגם היי מדגשים בפרישות שקר חיב' להנحوו כל הדר בא"ע".

הקרוא על להתיחס שקר הסכימים הגאנזים הנל"ל להלכה ולמעשה, אין כן הדבר, ברוב ענותו של הగאון ר' יששכר תמר. זצ"ל כתוב: הוא שם בהמשך: "למייעוט בקייאותי איני יודע אם זה כתוב באיזה ספר או שקבלת היתה בידם", ומספר שבדק בספרים ולא מצא, והוסיף שלענין הרחמן שאיתו אל מא מהנה אין:

קיפרא... אבל בברכת קריאת שמע, ותוליכו מורה קוממיות בארץן הש�ם נסוח אנשי נסוחת הגדולה בודאי שלא ישן לו מיר בארץן... והרב מצא פתרון נאות בזה שבירושלמי פעמים רבות מ"ד משמשת במקומם ב"ת וכו', וס"מ מעתה יתכן לומר לרהרחמן הוא יוליכו קוממיות לארצנו, בכוונה במובן כפול, בגין הכליה לארצנו, ובא"י לארצנו מבון בארץן ועין עד ששהאריך.

מן הראי, לצ"ן שהרב קוק זצ"ל בעצמו בסדורו "עלות ראייה" מופיעה הנוסחא המקובלת "לארכנו", וגם בנו הגר"ץ קוק שהוציא מהדורה חדשה של הסדור בשנת תרצ"ט בתוספת העורות רבות, לא שינה הנוסח. ואם אמונם אבי היה משנה דעתו בעקבות אותן הידיים ודאי שבנו היה יודע זאת ולפחות היה מצין אם אכן אביו חזר בו.

ואנכי נשאלת על זה עוד בשנת תש"ל"ט ונתרפסמה תשובי בחלק קצ"ה בקצרה על זה כתוב ר"ב סימן יג, וכרך השיבות לאותו שאל, שמשאלת המשתמע שהוא החושש "מייחדי כשיקרא": תמייחני למה שאלת על קטע זה מהבמ"ג, שכן אמרתו כה מהחו"בת, והר' מלך לשאול על קטע בתפלת מוסוף שנתקנה ע"ז רבו עזים אנשי נסוחת - הגדולה, ושאסור להשמיט ממנה אף לא מלא אחת, ובها אנו אומרים יהי רצון שתעלנו בשמחה לארצנו וכל צדקה"ג מ"חץ כשיקרא" גודל מזה לכארוחה). אבל התשובה היא, שהתפללה נתנה על כלות האומה וכל צדקה"ג שרוב ישראל בગלה יתון לומר "תוליכנו" "תעלנו" וכדומה, כי הכוונה היא על האומה כולה, ולא על עצמן בלבד היושבים כבר בא", וופשט שהוא הדין הוא הטעם גם בהמ"ג, וופשט שהוא הדין הוא הטעם גם בהמ"ג, עתנה אוסף שככל תפלוינו אין מיל בקשوت אישיות פרטיות כו"ן בקשות לכלות האומה. ואם נתנו בארצנו "משום שנוסח הוא נוסח הגללה", הרי שבזה אנו מודשים בפירוש שאנו מתחכemos לעצמנו בלבד, ומוציאים מכלל בקשנותו את כל העם שעדי"ן בגולה. וכן גם אנו תושבי א"י הנמצאים "בארכנו", נתפלל על כל האומה שרובה עדין בגלות, שמהה "שתעלנו" (כלכל האומה) לארכנו" ונ"ט שטוליכנו (כלכל האומה) מהרעה קוממיות לארכנו".

4) תשובה מהר"ם בן חביב בעל גט פשוט וכופת תמרם.

א"כ ניל' דכשחו שורות על אדמתם וידם תקיפה על אה' לא היו אמורים כלשון זהה כלל, והם היו אמורים הלשון כפי הומנים, דובונם היו מבקשים להמשיך מלכותם ושחה יdim תקיפה על אה', ולא בלשון זה שאנו אמורים ושובו על הגוים מעל צווארו והוליכנו וכו'. וא"כ אמרנו הדרים בא"י שפייר עבדין לומר: "משם שם הרמב"ן והרש"ב"א שאר הפסוקים זל". וכי הלשון כפי המקומות והוזנים יאמרו, כמו"ש משם הרמב"ן והרש"ב"א שאר דוגמי הכוונה לדרים בא"י לומר בארצנו בכ"ה. ומאי דכתיב מז"נ" דשתעלנו בשמחה באצנו אינו מישב, ולא קידתי למה לא אמר כן בוהוליכנו קוממיות בארצנו. ואם רצה לומר בוהוליכנו קוממיות לארכנו הוא מישב, ואין הכוונה לומר הוליכנו מה"ל לא"י, אלא הוליכן כלומר אנחנו הדרים בא"י הוליכנו קוממיות, א"כ ס"מ בההעלו בשמחה באצנו מישב, אך הכוונה שתעלנו לומר עליה מה"ל לא"ז, אלא ר"ל והעלו בשמחה באצנו כלומר כן נו עליו מעלה בארצנו. אבל אי קשיא לי הא קשיא לי, ובמוםך צ"ג גולס גנו אמורים והביאנו לציין עיריך ברנה ולירושלים עד מקדש בשמה עולם, ימן הוראי היה דאנחנו הדרים יידושם שלא נאמר כנוסח זה".

תלמוד בבבלי מסכת סנהדרין זז' ק עמוד א

5) לשונות פסוקים

נאולך אַתֶּם אַרְבָּעִים שְׁנָה בְּמִקְבָּר לֹא בָּל שְׁלָמָתְיכֶם מַעַלְיכֶם וְנַעֲלֶךָ לֹא
בְּלִתָּה מַעַל בְּגַלְגָּל (דברים פרק כט, ד)
וְאַחֲרָה אַתֶּם אַתֶּבֶם מַעַבָּר בְּגַקְרָר וְאַולֶךָ אַתָּה בְּכָל אַרְצִים כְּנָעָן
וְאַרְבָּה אַתָּה זְרַע וְאַתָּה לֹא תִּצְחַק (י"הושע פרק כד, ג)
וְאַנְכִי הַעֲלִתִי אַתֶּם אַתֶּבֶם מִאַרְצִים מִזְבְּחִים וְאַולֶךָ אַתֶּם בְּמִקְבָּר אַרְבָּעִים שְׁנָה
לְרַשְׁת אַתָּה אַרְצִים הַאֲמָרִי (עמוס פרק ב, י)

תלמוד בבבלי מסכת סנהדרין זז' ק עמוד א

6) ש"ז הלכות קטנות חלק א

סימן ג' פה

שאלה אם יש לומר בא"י ובהוליכנו קוממיות בארץנו בבי"ת: תשובה לכך נוהגים לאומרה ואם היו אמורים של כל אדם

ניכר עליי סי' רנ"א:

סימן ר' לא

שאלת העומדים בירושלים תי' אם יאמרו והביאו לירושלים עיר קדשך. תשובה זו היא ביאה ריקנית ועל אחינו גיב' אנו מבקשים.

7) סוגיות התלמוד

תלמוד בבבלי מסכת סנהדרין זז' ק עמוד א

ואולך אתכם קוממיות. רב מair אמר: מאותים אמה, שתי קומות של אדם הראשון. רב יהודה אומר: מהה אמה, כנגד היכל וכותלי, שנאמר אשר

בגינו כנטיעים מוגדים בנוריהם בנותינו כזויות מחתנות הבנייה היכל וגוי.

תלמוד בבבלי מסכת חנינגן זז' יב עמוד א

דאמר רב כי אלעזר: אדם הראשון מן הארץ עד לרקיון, שנאמר, למון הימים אשר בראשם אליהם אדם על הארץ, וכיון שסרה - הניח הקדוש ברוך הוא ידיו עליהם,

ומייטו, שנאמר אחריך וקדם צרtiny ותשת עליי כפכה. אמר רב יהודה אמר רב: אדם הראשון - מסוף העולם ועד סוף הhay, שנאמר לנו היום אשר בראש,

אליהם אדם על הארץ ולמקצת השם. כיון שסרה - הניח הקדוש ברוך הוא ידו עלינו ומיטו, שנאמר ותשת עליי כפכה

8) בניות יפות ויקרא פרשタ בחקורי פרק כו פסק יג

יג) ואשbor מותות עלכם ואולך אתכם קוממיות. כבר כתבו בפסוק [שמות יג, יח] וחמושים על בני ישראל שנתעלו ביציאת מצרים ממ"ט שע"ז

טומאה שחייו שקוועים בה, ונתעלו מיט' וטם עד קבלת התורה מיט' שערי קדושה, ולכן כתבו בפסוק [שמות יג, יח] וחמושים על בני ישראל שנתעלו ביציאת מצרים ממ"ט שע"ז

בשער הרחמים של ש"ט ולא יכול היה אפילו דמיינו דאמרו במערבה [ברכות ד ב] נפלת לא Tosafot קומם בתולית ישראל עמוס ה, ב,

פרוש במערדים שנפללו נפילה שאם נפל לו וטור לא היה אפשר להושען אז נתקיים קומם בתולית ישראל, ו/oromo לזה דכתיב מטה חסר ו/oromo לרמז על מיט'

שיט' שיחייו כבושים תחת על הארץ ולמקצת השם. ובזה מובן חת"כ ואולך אתכם קוממיות ר' יהודה אומר שתי מאות אמה, והיינו שנתעלו בחמשים שערי ביה וקומה:

של אדם הוא שיעור ארבע אמות דק"י"ל [עירובין מה א] מקרה דאל יצא איש ממקום נמצא בנו שערי בינה שנתעלו בחמשים שערי ביה וקומה:

מהלך השיעור: